český levicový deník
HALO noviny
Taky máme naftu – moravskou
PRAVDA
Představujeme kandidáty KSČM do Senátu
Josef Nétek:
Kde není stát, tam musíme být my str. 3
Sdružení Androméda pomáhá lidem str. 8
PONDĚLÍ • 23. SRPNA 2010 CENA 10 Kč www.halonoviny.cz ROČNÍK 20 • ČÍSLO 195

Společenství Androméda pomáhá lidem

Jak kolektiv nadšenců dokáže probudit velké dílo

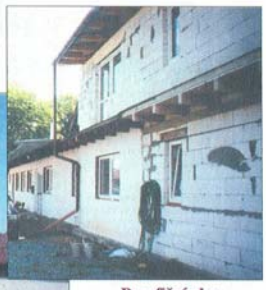

»Andromeda je matkou hvězd a jako každá matka chrání své děti a vychovává je až do jejich dospělosti. Když děti vyrostou a založí vlastní rodinu, pak většinou rodiče zůstávají sami a zestárnou. Ve stáří se stanou opět dětmi, i když jinými, než byly po narození. A právě takoví lidé potřebují naši každodenní péči,« píše se v úvodu informačního letáčku Společenství Andromeda, občanského sdružení, jehož cílem je výstavba hospice a péče o staré a těžce nemocné lidi, aby jejich dožití na tomto světě bylo důstojné a vskutku lidské.

Objekt bývalé hospody ve Velké Chmelištné na Rakovnicku se postupně mění na moderní a pohodlné středisko péče o staré a těžce nemocné, ale také na centrum společenského života

Usedám za velký stůl v rozlehlé společenské místnosti rekonstruovaného objektu ve Velké Chmelištné na Rakovnicku. Mou hostitelkou je předsedkyně občanského sdružení, sympatická štíhlá blondýnka **Lenka Petříčková.** Z jejího vyprávění cítím zaujatost pro věc a houževnatost. Zdá se mi, že rozlehlost zdejších prostor i jakoby symbolizuje cíl Andromedy. Ten není nijak malý, latka je nastavena dost vysoko. Andromeda ve Velké Chmelištné totiž buduje areál, kde se budou setkávat lidé staří, mladí, zdraví, nemocní, rodiny s dětmi. Jak se ji to daří?

Jak to všechno začalo aneb K čemu slouží hospic

»Pro výstavbu hospice jsme dlouho hledali vhodný pozemek. Začali jsme shánět v Praze, neměli jsme ale štěstí a dostávali jsme se dál a dál od hlavního města. Nikdo si nedovede představit, kolik desítek objektů jsme pojezdili a kolik dovolených padlo,« odpovídá paní Petříčková hned na mou první otázku, jak se stalo, že se právě v této vesničce ve Středočeském kraji velkorysý a hlavně potřebný záměr přetavuje v realitu. *»Kolegyně, která bydlí v Rakovníku, objevila inzerát, jehož prostřednictvím restituenti ve Velké Chmelištné prodávali dvanáct let neobývanou bývalou hospodu s přilehlými pozemky. A ty zvítězily. Nyní je již zastupitelstvem obce na pozemcích schválena výstavba hospice sv. Antonína a sv. Terezky, a také sanatoria pro lidi postižené Alzheimerovou chorobou. Naším přáním je vytvořit také menší hospodářství, coby terapii pro zdravotně handicapované,«* přibližuje nemalé plány paní Lenka.

Připomeňme, že hospic je speciální nestátní zdravotnické zařízení pro nevyléčitelně nemocné, zejména onkologické pacienty, kterých, jak se také v letáčku uvádí, je v naší zemi ročně na padesát tisíc. Nezřídka tito lidé doživají své poslední dny sami nebo v nedůstojných podmínkách.

Středočeský kraj potřebuje vzhledem k počtu svých obyvatel celkem čtyři hospice a zamýšlený hospic ve Chmelištné bude teprve druhým v pořadí. A situace v rámci republiky? Dozvídám se, že v současné době je v celé ČR pouhých 385 specializovaných hospicových lůžek. Proto by měla být iniciativa tohoto sdružení, vedená humanistickými úmysly, vítána veřejností i veřejnou správou s pochopením. Ne vždy tomu tak však je, i když jako podporu projektu Andromeda získala z ministerstva zdravotnictví dotaci ve výši dvou milionů korun.

Prvním úkolem, který stál před kolektivem nadšenců, bylo vybudování zázemí pro další výstavbu. Jak říká paní Lenka, museli se z původního domu vyloupnout něco, co by už samo fungovalo a čím by se mohlo Společenství Andromeda prezentovat. Proto bylo tak důležité upravit, jako jednu z prvních investic, velký společenský sál a zprovoznit velkokapacitní kuchyň. Sál dnes funguje také jako restaurace a právě v něm Andromeda od r. 2007 pořádá Světové dny hospiců (o tom více dále).

Již nyní se Andromeda může pochlubit tím, že od jara poskytuje terénní pečovatelskou službu a pomáhá nemocným a starým lidem se zajištěním obědů, léků, nákupů a úklidu, a jako jediná organizace na Rakovnicku rozváží jídla i o víkendech.

Dobrovolníků více než zaměstnanců

Dívám se po stěnách společenského sálu, které zdobí nákresy dvou komfortních objektů. Jedná se o vize budoucnosti – hospic a pobytové zařízení pro lidi postižené Alzheimerovou chorobou. To všechno však musí zajišťovat týmy profesionálů. Zaměstnaneckou síť Andromedy prozatím tvoří vedoucí pečovatelské služby (na půl úvazku) a jeden pracovník sociální péče, kterého platí úřad práce. Ostatně spolupráci s Úřadem práce v Rakovníku si Lenka Petříčková pochvaluje. Vzájemně si již několik let vycházejí vstříc. Ostatní lidé, kteří fungují v »dresu« Andromedy, jsou aktivisté, dobrovolníci, zkrátka nadšenci, kteří do myšlenky zbudování hospice za ta léta vložili nejen své schopnosti, nápady a svou práci, ale také nemálo svých finančních prostředků.

Nejbližší plány

Současné stavební práce Andromeda směřuje ke zprovoznění denního stacionáře pro seniory, v němž se počítá s umístěním šesti až deseti klientů. *»Máme vybudované dva pokoje se samostatným sociálním zázemím, které jsou určené pro klienty s možností bydlení a s využitím speciálních služeb,«* přibližuje aktuální plány paní Petříčková. Ona a kolektiv lidí kolem ní chtějí zájemcům, kterým by se zde líbilo, nabídnout jak svou práci, tak zejména krásné prostředí, jež tvoří přírodní park Jesenicko a nedaleké křivoklátské lesy.

Procházíme původním objektem i přístavbou a já obdivuji částečně či úplně dokončené etapy díla. Předsedkyně sdružení mě vede i do patra, kde se nové prostory pro budoucí nájemce teprve rodí. *»Kde berete prostředky na rekonstrukci a přístavbu a kde jste vzali jistě nemalou sumu pro nákup původního objektu?«* ptám se neodbytně. *»Objekt s přilehlými pozemky jsme koupili z vlastních soukromých peněz. Prostě jsme se složili, protože máme jeden společný cíl a víme, proč to děláme. A pokračujeme tak dál, opět dáváme korunku ke korunce. To, co tu vidíte, je ze tří čtvrtin naše práce a naše peníze, jednu čtvrtinu tvoří sponzoři, bez kterých bychom se neobešli,«* dělá ve věcech financování jasno paní Lenka.

Současné období hospodářské krize dolehlo také na Andromedu. Budovatelské plány se naplňují pomalu. I přesto paní Lenka informuje, že loňský rok byl pro jejich občanské sdružení příznivý. Získali grant z fondu Zelené energie, takže k ohřevu teplé vody využívají solární panely. V předvečer loňského Štědrého dne Andromeda dostala opravdu krásný a praktický dárek – sociální automobil, který pro ně realizovala společnost Kompakt Poděbrady a na který přispělo celkem 23 firem a jednotlivců. Renault Kangoo ted slouží potřebám pečovatelské služby a zásobování.

Z každé koruny se snaží získat koruny tři

»První velkou podporu jsme získali od pana architekta Ivana Rullera, který nám vypracoval studii pro výstavbu hospice,« vysvětluje dále Lenka Petříčková. Profesor Ruller připravil varianty počtu lůžek od 20 do 76. *»My jsme chtěli postavit hospic v té nejširší variantě,«* dodává. Na ministerstvu zdravotnictví však směle plány Andromedy narazily. Pracovník zodpovědný za hospicovou péči v ČR jim řekl, že to nebude tak, jak si lidé v občanském sdružení představují. EU, potažmo ČR, prý nemá zájem postavit takhle velké zařízení. *»Největší možný počet lůžek v ČR je 32, takže náš hospic bude mít 32 lůžek,«* dodává smířeně. Kromě toho ještě počítají s lůžky pro stážisty a dobrovolníky.

Můj zrak je stále přitahován k nákresům budoucího hospice a paní Lenka, tušíc, kam směřují mé myšlenky, vysvětluje: *»Plakát hospice, který je tu za mnou, je vlastně výjimečná budova. Architektonické ztvárnění vypracoval Antonín Jiří Kryštof, od kterého jsme také převzali motto našeho občanského sdružení: ‚DOBRO AŤ JE NAŠÍM ŽIVOTNÍM CÍLEM'.«* A upřesňuje zdánlivou maličkost: *»Plánujeme, aby střecha byla propracovanější a terasy, které vidíte, samozřejmě budou mít svůj účel – aby pacienti i při nepřízni počasí mohli být i s lůžky vyvezení z pokojů na čerstvý vzduch.«* I na to myslí.

Sdružení se daří se získanými prostředky efektivně nakládat. Mnoho prací si totiž jeho členové a příznivci dokážou udělat svépomocně. *»My ženy pokládáme dlažbu, obkládáme, natahujeme perlinku do lepidla, štukujeme. Kluci dokážou také spoustu věcí,«* říká paní Lenka a svá slova dokládá fotografiemi z průběhu dosavadní šestileté rekonstrukce objektu. *»Z každé získané koruny se snažíme získat koruny tři. Pokud se nám podaří vytvořit pětikorunu, je to pro nás velká věc. Daří se nám to právě proto, že si lecjakou práci uděláme sami a tu korunku necháváme déle ležet na stole. Máme zdravé ruce. Daly nás dohromady životní příběhy, víme, proč to děláme, a je to naše poslání,«* zdůrazní a odkryje tak, že Společenství Andromeda nevzniklo náhodně, »jen tak«. Lidé, kteří je založili, si prožili své – se svými nejbližšími, či s vlastním zdravím. A chtějí tedy své vlastní, často smutné životní příběhy přetavit v pomoc těm, kdož ji potřebují.

»Cílem Společenství Andromeda je výstavba hospice a péče o staré a těžce nemocné lidi,« přibližuje plány občanského sdružení jeho předsedkyně Lenka Petříčková

Jak se probouzí velké dílo

Při malé exkurzi patrovou stavbou se rozhlížím. Všude kolem stavební materiál, pracovní nářadí a, jak se říká, z každého kouta se na nás dívá práce. Jak ta odvedená, tak ta, která prozatím čeká na své uskutečnitele. Už dnes je možné si představit, jak to zde bude vypadat. V duchu lidem v Andromédě skládám poklonu. Za to, jak dokázali probudit velké dílo.

Paní Petříčková pokračuje v líčení »výstavbové« anabáze. *»V září 2007 jsme podali na MPSV žádost o výstavbu sanatoria pro lidi postižené Alzheimerovou chorobou. Na jaře r. 2008 jsme dostali vyrozumění, že z důvodu nedostatku financí je žádost zamítnuta. My jsme však na nic nečekali, měli jsme dokončenou studii na výstavbu objektu s pracovním názvem ANDROMÉDA. Počítali jsme totiž, že na méně velkorysý projekt získáme peníze od [illegible] Středočeského kraje. Nepodařilo se.«*

Doufejme, že prozatím. Lidé z Andromédy sice vědí, že největší díl práce a starání leží na jejich bedrech, ale bez obdobného příspěvku »zvenčí« není možné celou investici v krátké době dokončit.

Pomáhají firemní dobrovolníci

V areálu Andromédy je »k dispozici« nepřeberné množství prací venku i uvnitř budovy. Vysázeli zde také ovocný sad pro budoucí klienty, starají se o ponika Poňka, o pejsky a kočičky. A vítají, když k nim často od času přijedou dobrovolníci. V loňském roce jich přijelo celkem 96 z celé republiky. Nejen, že se tak odvede kus práce v příjemném a srdečném prostředí, ale prostřednictvím lidí z různých koutů země a různých profesí dochází k propagaci činnosti a záměru Společenství Andromeda.

»Firemní dobrovolnictví znamená, že jednou za rok společnost sami se svým zdravím. A chtějí tedy svému zaměstnanci umožní, aby jel pomoci vybrané neziskové organizaci, a tento den má zaplacen, jako by byl v zaměstnání. V rámci firemního dobrovolnictví u nás byli lidé z ČEZ, Vodafone, T-Mobile, ČSOB a České spořitelny,« vyzdvihuje Lenka Petříčková pozitivní podnikovou politiku firem, které jsou ve vědomí veřejnosti převážně spojeny jen s informacemi o navyšování vlastních zisků. *»Pokud nám lidé přijedou pomoci, je to pro nás svátek, Vánoce v běžném všedním dni a velmi si toho vážíme,«* dodává. Dodejme, že Společenství Andromeda je jediným o. s. registrovaným ve Fóru dárců a je schopno pojmout až 40 dobrovolníků.

Na Světový den hospiců se ve Chmelištné scházejí staří i mladí, zdraví i nemocní. Vystoupení pěveckého sboru Magistrae Racenenses v r. 2009.

Benefiční akce na hradě Krakovec

Podle své předsedkyně Andromeda dosáhla již minimálního cíle, za který považují rekonstrukci původního objektu. Záměr výstavby hospice, tedy jakýsi maximální cíl, se prozatím kvůli nedostatku financí zmrazil. Lidé v Andromédě však hlavu nekloní a snaží se získávat prostředky, byť pozvolna a skromně. Například i beneficemi. Akcí tohoto typu uspořádali již několik a patří k nim také tradice adventních koncertů. I když, přiznejme si, výtěžek je i přes nasazení kvalitních umělců opravdu skromný.

V těchto letních dnech, na počátku července, proběhla benefiční akce na hradě Krakovci, který je od Velké Chmelištné coby kamenem dohodil. Zdejší hrad ve svých zdech uchovává památku na mistra Jana Husa, jenž Krakovec navštívil v roce 1414 před svým odjezdem do Kostnice. A okolnosti tomu chtěly, že v předvečer kulatého výročí upálení mistra Jana upořádala Andromeda benefici nazvanou »Odpoledne pro celou rodinu« právě zde, a poprvé pod širým nebem. Počasí přálo, možná až trošku moc. Lidé, kteří dorazili, se mohli výborně pobavit vystoupeními dětí z místní základní a mateřské školy, tanci klientek Domova pro postižené Krajánek; děťátky se potěšily pohádkou loutkoherecké dvojice Veselé divadlo a všichni pak hudební produkcí Hradního dua, které – v rozporu se svým názvem – čítá šest kvalitních hudebníků a zpěváků produkujících výbornou folkovou hudbu. Nechci mluvit do showbyznysu, ale tahle skupina opravdu umí zahrát a zazpívat.

Světový den hospiců

Dozvídám se dále, že Společenství Andromeda spolupracuje s hospicem sv. Štěpána v Litoměřicích. Tamní primářka MUDr. Marie Goldmannová ostatně přivedla Andromedu k myšlence pořádání Světového dne hospicí i ve Velké Chmelištné. *»Tento den se připomíná v 75 zemích světa. V ČR v rámci něho probíhají konference, benefice, setkávání. Každý hospic na Světový den hospiců pořádá diskuse o odborných tématech paliativní péče,«* vysvětluje paní Lenka. Jinak je tomu ve Chmelištné – tam se hlavně zaměřují na veřejnost. Jde jim o to, u příležitosti tohoto dne lidem ukázat, že se tady něco děje a jak práce pokročily.

Přišel čas rozloučení. Několikahodinový program benefičního koncertu na hradě Krakovci se, i přes počáteční obavy, vydařil. Díky nasazení všech – profesionálů, amatérů, i představitelů Společenství Andromeda, kteří byli organizátory a průvodci akcí, se možná zrodila nová tradice.

Účinkující vystupovali jako o život. A o život by nám všem mělo jít především – o život prožitý smysluplně a důstojně od narození až po poslední okamžik.

»Víme, že člověk není na světě sám. My na svou práci také nejsme sami. Náš spojují životní příběhy a každý víme, proč tuto práci, kterou vnímáme jako své poslání, děláme. Někdo z nás byl vážně nemocen, já mám za sebou také těžké období, kdy jsem ‚utekla hrobníkovi z lopaty'. Člověk nemusí v té chvíli nic, nepotřebuje jíst, pít. Nicméně pak jde o to, jestli vás to proženě nakopne zpátky. Když někde takzvaně ‚leštíme kliky', zjišťujeme, že někteří lidé si myslí, že budou zdraví až do konce svého života, což jim všichni přejeme. Ale zpravidla to tak není. Víte, na jednu stranu je moc dobře, že lidé, které často neúspěšně oslovujeme, nevědí, co je hospic, prostě nemají zkušenosti v rodině s nelehkým umíráním svých blízkých. Ale, jak se říká, nikdo nikdy neví. Dneska je to tak a zítra to může být jinak,« zakončuje své vyznání Lenka Petříčková.

Monika HOŘENÍ
FOTO – autorka
a www.spolecenstvi-andromeda.cz